

Ástæður fyrir fósturláti hjá kúm geta verið ýmsar. Það getur verið um að ræða sýkingar (bakteríu- eða veirusýkingar), fóðurvandamál, streitu, vansköpun eða hormónavandamál.

Það er fyrst og fremst ef margar kýr missa fóstur sem farið er í að rannsaka orsök vandamálsins. Oft er miðað við að full ástæða sé til að láta athuga málið ef fósturlát er meira en 5% af áætluðum burðum á tilteknu tímabili.

1. Lýsing á hjörð

Tegund framleiðslu

- Mjólk
- Kjöt
- Blandað

Meðalnýt á hverja kú á ári: _____

Fjöldi kúa: _____

Fjöldi kálffullra kvígna: _____

Fjóstegund fyrir mjólkandi kýr:

- Básafjós
- Lausagöngufjós

Fjóstegund fyrir geldkýr:

- Básafjós
- Lausagöngufjós

Fjóstegund fyrir kálffullar kvígur:

- Básafjós
- Lausagöngufjós

Kelfing:

- Sæðingar
- Heimanaut

Nýliðun:

- Gripir úr eigin ræktun
- Aðkeyptir gripir

Nýlega keyptir gripir:

- Já
- Nei

Eru aðrar dýrategundir á búinu:

- Já
- Nei

---

2. Sjúkrasaga – almennt

Fjöldi burða síðastliðið ár: _____

Fjöldi fósturláta síðastliðið ár: _____

Á hvaða hluta meðgöngu gerðist fósturlátið?

- 0-3 mán
- 3-6 mán
- 6-9 mán

Sáust sjúkdómseinkenni hjá þeim sem misstu fóstur?

- Nei
- Útferð
- Fastar hildir
- Annað _____

Voru sjáanlegar breytingar á fóstri eða fósturhimnum?

- Nei
- Upplausn (autolysis)
- Drep (necrosis)
- Annað _____

Fjöldi dauðfæddra eða veikburða kálfa síðastliðið ár: _____

Voru erfiðleikar við burðinn?

- Nei
- Já _____

Sáust sjúkdómseinkenni hjá kálfinum?

- Nei
- Já _____

Hefur þurft að sæða hverja kú óvenju oft síðastliðið ár?

- Nei
- Já

Hafa verið merki um smitsjúkdóma í hjörðinni síðastliðið ár?

- Nei
- Hósti
- Skita
- Annað _____

Hafa heimanautin haft sjúkdómseinkenni síðastliðið ár?

- Nei
- Já
- Engin heimanaut

---

3. Klínísk skoðun á grip eftir fósturlát

Númer grips: _____

Aldur grips: _____

Dagsetning síðasta burðar: _____

Númer mjaltaskeiðs: _____

Dagsetning síðustu sæðingar: _____

Ætterni:

M: _____

F: _____

MF: _____

Stærð fósturs – lengd frá snoppu að halarót: _____

Eru sjáanlegar breytingar á fóstrinu?

- Nei
- Vansköpun
- Steinfóstur
- Upplausn (autolysis)
- Blettir á húð
- Annað _____

Eru sjáanlegar breytingar á fósturhimnum?

- Nei
- Ógegnsæ svæði
- Leðurkennd svæði
- Upplausn í leghnúðum (placentome)
- Stækkaðir leghnúðar
- Bjúgur, vökvi
- Annað _____

Sáust sjúkdómseinkenni hjá kúnni fyrir fósturlátið?

- Nei
- Slæmt almennt ástand
- Hiti
- Útferð
- Fastar hildir
- Annað _____

Hefur kýrin áður misst fóstur, eignast dauðfæddan kálf eða átt í erfiðleikum með burð?

- Nei
- Já

Hefur kýrin orðið fyrir óvanalegri streitu nýlega?

- Nei
- Já

Var kýrin flutt á búið nýlega?

- Nei
- Já

---

4. Fóðrun – fóður og vatnsgæði

Er holdastuðull gripanna óeðlilegur?

- Nei
- Já _____

Er fóðrun ábótavant?

- Nei
- Já _____

Getur verið að um steinefnaskort sé að ræða?

- Nei
- Já _____

Er skortur á vítamínum í fóðrinu?

- Nei
- Já _____

Er daglegri fóðrun ábótavant?

- Nei
- Já _____

Getur verið að gröffóðrið sé skemmt?

- Nei
- Já _____

Getur verið að vatnsgæði séu léleg?

- Nei
- Já _____

Getur verið um eitrun að ræða?

- Nei
- Já _____

---

5. Aðbúnaður og umgengnisvenjur

Er eitthvað í fjósinu sem getur valdið streitu hjá kúnum?

- Nei
 Já _____

Er eitthvað í umgengnisvenjum sem getur valdið streitu hjá kúnum?

- Nei
 Já _____

Hefur nýlega verið skipt um starfsfólk í fjósinu?

- Nei
 Já _____
-

6. Leiðbeiningar fyrir bóndann til að byrja með

- Leiðbeinið bóndanum um ráðstafanir til að draga úr smithættu milli kúa
  - Upplýsið bóndann um súnur og mögulegt smit milli dýrategunda og milli dýra og manna
  - Gerið áætlun með bóndanum um hvað skuli gera við fóstur og hildir ef fleiri kýr koma til með að missa fóstur
-

7. Annað

Við sýnatöku er vert að hafa í huga hvort orsökkin geti mögulega verið tengd umhverfi eða fóðri og taka sýni í samræmi við það.

Sýni sem nauðsynlegt er að taka úr gripnum sjálfum eru:

- Fóstur og fósturhimnur/hildir
  - Blóðprufa (serumglös) í samráði við sérgreinadýralækni hjá MAST og Keldur
-